

ไทยได้อะไรจากการมีความตกลงด้านการลงทุนกับศรีลังกา?

ที่มา: ภาพซ้าย - กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ/

ภาพขวา - <https://island.lk/port-city-colombo-marks-7th-anniversary-with-vertical-development-set-to-commence/>

เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2567 ที่ผ่านมา ไทยและศรีลังกาได้กระชับความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างกันให้แน่นแฟ้นมากขึ้นด้วยการลงนามความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทย และศรีลังกา (Sri Lanka – Thailand Free Trade Agreement: SLTFTA) โดยมีผู้นำของทั้งสองประเทศ ได้แก่ นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรีของไทย และนายรานิล วิกรมสิงเห (H.E. Mr. Ranil Wickremesinghe) ประธานาธิบดีศรีลังกา ร่วมเป็นสักขีพยาน (Thai PBS, 2024) ก่อนที่ทั้งสองประเทศจะเดินทางมาเยือนกันภายในประเทศเพื่อให้ความตกลงฉบับนี้มีผลบังคับใช้ทางกฎหมาย ทั้งนี้ คำถามสำคัญที่ทุกภาคส่วนให้ความสนใจหลังจากการสรุปผลการเจรจาความตกลงฉบับนี้ คือ ไทยได้ประโยชน์อะไรจากการมีความตกลงการค้ากับศรีลังกา ซึ่งเป็นเพียงประเทศเกาะเล็ก ๆ ในเอเชียใต้ และมีมูลค่าการค้าระหว่างกันต่ำกว่า 300 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

มูลค่าการลงทุนทางตรง (Foreign Direct Investment: FDI) ระหว่างไทย และศรีลังกา

สำหรับบทความนี้ จะได้มุ่งความสนใจไปที่บริบทด้านการลงทุนระหว่างไทยและศรีลังกา จากรายงานของธนาคารแห่งประเทศไทยพบว่ามูลค่าการลงทุนระหว่างสองฝ่ายนั้นมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยไทยมีบทบาทเป็นนักลงทุนต่างชาติที่เข้าไปลงทุนทำธุรกิจในประเทศศรีลังกา ด้วยสถิติการลงทุนทางตรง (FDI) ของไทยในศรีลังการะหว่างปี 2560 -2565 ที่มีมูลค่า 2,732.37 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยมีผู้ประกอบการรายสำคัญ อาทิ อุตสาหกรรมสิ่งทอ (บริษัท Bischoff Gamma: โรงงานทอผ้าลูกไม้) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในส่วนโรงแรมและที่พัก (บริษัทเครือ Minor Hotel Group: โรงแรมอนันตรา และโรงแรมอวานี กลุ่มบริษัท Centara Resorts and Hotels บริษัทเครือดุสิตธานี และบริษัทในเครือ Onyx) อุตสาหกรรมอาหาร (บริษัทนาราไทย คูซึน จำกัด และเครือเจริญโภคภัณฑ์ (CPF) ที่เข้าสู่ตลาดผ่านการซื้อหุ้นร้อยละ 80 ของ Norfolk ซึ่งเป็นบริษัทผู้ผลิตอาหารปศุสัตว์พร้อมทานของศรีลังกา) และอุตสาหกรรมก่อสร้าง (บริษัทปูนซีเมนต์นครหลวง) ขณะที่มูลค่าการลงทุน FDI จากศรีลังกามายังไทยระหว่าง ปี 2560 -2565 มีมูลค่าเพียง 126.18 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยเป็นผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการผลิต ได้แก่ บริษัท คานาพ (ประเทศไทย) จำกัด (บริษัทร่วมทุนระหว่างไทย เนเธอร์แลนด์ และศรีลังกา ดำเนินธุรกิจการผลิตวัสดุสำหรับปลูกพืชทำจากขุยมะพร้าว) บริษัท Shizuki

Company Limited (ผลิตถ่านกัมมันต์) บริษัท Dipped Products ประเทศไทย (ผลิตถุ้งมี้อยาง) และบริษัท Rosy Blue Diamond ผลิตเพชรเจียรระไน (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2023)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการมีบทการลงทุนในความตกลง SLTFTA

อันที่จริงแล้ว ไทยและศรีลังกาได้มีความตกลงเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน (Bilateral Investment Treaties: BITs) ปี 1996 ซึ่งมีข้อผูกพันในประเด็นการส่งเสริมและการคุ้มครองการลงทุน โดยมีการระบุให้ทั้งสองฝ่ายต้องสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อนักลงทุนของอีกฝ่ายในการมาลงทุนในประเทศ และการที่ภาครัฐของประเทศผู้รับการลงทุนจะต้องมีการปฏิบัติต่อการลงทุนที่เข้ามาจัดตั้งธุรกิจในประเทศอย่างเป็นธรรม และเท่าเทียม โดย มีการระบุหลักเกณฑ์ของการชดเชยความเสียหายต่อนักลงทุนในกรณีการเวนคืนของรัฐ รวมไปถึงกลไกการระงับข้อพิพาทระหว่างนักลงทุนกับรัฐ (ISDS) เป็นต้น (UNCTAD, 2024) อย่างไรก็ตาม ไทยและศรีลังกาได้ตกลงให้บทการลงทุนภายใต้ความตกลง SLTFTA ใช้ทดแทนความตกลง BITs ระหว่างไทย-ศรีลังกาโดยได้มีการเพิ่มเติมประเด็นข้อผูกพันที่ทันสมัย ครอบคลุมประเด็นการลงทุนทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การเปิดเสรีการลงทุน การส่งเสริมการลงทุน การอำนวยความสะดวกการลงทุน และการคุ้มครองการลงทุน โดยมีข้อผูกพันที่สำคัญ เช่น การไม่เลือกปฏิบัติต่อการลงทุนที่ได้รับความคุ้มครองและนักลงทุนของประเทศภาคี การปฏิบัติต่อการลงทุนที่ได้รับความคุ้มครองและนักลงทุนของประเทศภาคีไม่ด้อยไปกว่าที่ให้ต่อการลงทุนและนักลงทุนของประเทศที่ไม่ใช่ภาคี การอนุญาตให้โอนอย่างเสรี (อาทิ เงินทุน กำไร และรายได้) การชดเชยค่าเสียหายจากเหตุการณ์ไม่สงบ การเวนคืนและการชดเชย การส่งเสริมการลงทุน การอำนวยความสะดวกการลงทุน และการระงับข้อพิพาทระหว่างนักลงทุนกับรัฐ ซึ่งสามารถสรุปประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับได้ ดังนี้

1) การเปิดเสรีการลงทุน: จะขยายโอกาสให้ผู้ประกอบการไทยเข้าไปลงทุนในศรีลังกา ในสาขาที่ไทยมีศักยภาพ โดยเฉพาะการลงทุนจัดตั้งธุรกิจในสาขาการผลิต สาขาย่อยต่าง ๆ จำนวน 35 สาขา ซึ่งศรีลังกาเปิดเสรีให้นักลงทุนไทยเข้าไปลงทุนในสาขาการผลิตโดยผูกพันให้นักลงทุนไทยสามารถถือหุ้นได้สูงสุดร้อยละ 100 เช่น การแปรรูปอาหาร การผลิตสิ่งทอ การผลิตยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์ การผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และการผลิตเครื่องมือและอุปกรณ์ทางการแพทย์และทันตกรรม โดย**ความตกลง SLTFTA เป็นความตกลงด้านการลงทุนฉบับแรกของศรีลังกาที่มีการเปิดเสรีการลงทุน**

2) การส่งเสริมการลงทุน: นักลงทุนไทยจะได้รับประโยชน์จากการมีความร่วมมือกับศรีลังกา ในด้านการส่งเสริมการลงทุนระหว่างกัน ผ่านการส่งเสริมงานการจับคู่ธุรกิจ และการสัมมนาต่าง ๆ เกี่ยวกับโอกาสการลงทุน และและการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ และนโยบายการลงทุน

3) การอำนวยความสะดวกการลงทุน: นักลงทุนไทยจะสามารถเข้าไปจัดตั้งธุรกิจได้ง่าย และได้รับความสะดวกมากขึ้น จากการที่ศรีลังกากลางที่จะมีความร่วมมือกับไทยในการลดความซับซ้อนของกระบวนการขออนุญาต และการพิจารณาอนุญาต ตลอดจนการจัดให้มีจุดติดต่อ (contact point) เพื่ออำนวยความสะดวกให้นักลงทุนในการขอรับใบอนุญาต

4) การคุ้มครองการลงทุน: นักลงทุนไทยทั้งผู้ที่ดำเนินธุรกิจอยู่ในศรีลังกาแล้วในปัจจุบัน และผู้ที่เข้าไปลงทุนในศรีลังกาในอนาคตจะได้รับประโยชน์จากการรับสิทธิในการคุ้มครองความเสียหายต่อการลงทุนที่เกิดจากการใช้มาตรการของรัฐ อาทิ กรณีการลงทุนได้รับผลกระทบจากการเวนคืน หรือเหตุการณ์ไม่สงบภายในประเทศ รวมถึงหากรัฐบาลผู้รับการลงทุนมีการละเมิดสัญญาที่ได้ให้ไว้ในบทการลงทุน นักลงทุนก็สามารถใช้กลไกการระงับข้อพิพาทระหว่างนักลงทุนกับรัฐได้

นอกจากนี้ ความคิดเห็นที่ได้รับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการงานสัมมนาประชาพิจารณ์ เรื่อง “รุกตลาดเอเชียได้ ขยายการค้าการลงทุนด้วย FTA ไทย-ศรีลังกา” เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2567 ที่ผ่านมา วิทยากรหลายท่านซึ่งประกอบด้วยตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ อาทิ เจ้าหน้าที่กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ผู้รับผิดชอบการเจรจาจัดทำความตกลง SLTFTA อดีตเอกอัครราชทูตประจำสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโคลัมโบ และภาคเอกชน อาทิ กรรมการผู้จัดการ บริษัท เอ็กโซติก คอนโซลิเดทเต็ด ประเทศไทย จำกัด ที่ปรึกษาสมาคมสมาพันธ์สปาและเวลเนสไทย ได้ให้ความเห็นตรงกันว่าศรีลังกาเป็นประเทศที่อุดมไปด้วยทรัพยากร รวมถึงมีแรงงานที่อยู่ในวัยทำงานจำนวนมากซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในอุตสาหกรรมการผลิตที่นักลงทุนไทยสามารถใช้โอกาสในการมีความตกลงด้านการลงทุนระหว่างกันเข้าไปลงทุนจัดตั้งธุรกิจ ซึ่งศรีลังกาได้ผูกพันการเปิดเสรีให้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร และบรรจุกระป๋องซึ่งเป็นสาขาที่ไทยมีศักยภาพ และความเชี่ยวชาญ อีกทั้ง ศรีลังกาตั้งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ทางการค้าที่จะเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการไทยสามารถส่งสินค้าที่ผลิตในศรีลังกาไปยังประเทศต่าง ๆ ในเอเชียใต้ และทวีปยุโรปได้อีกด้วย

• **บทวิเคราะห์**

หากพิจารณาจากขนาดเศรษฐกิจของศรีลังกาในปัจจุบันจะเห็นว่าศรีลังกายังมีขนาดเศรษฐกิจขนาดเล็ก และมีการค้าการลงทุนระหว่างไทยและศรีลังกาไม่มากนัก อันเป็นผลจากสถานการณ์ความไม่สงบภายในประเทศที่ดำเนินมาอย่างยาวนาน รวมถึงผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนา 2019 อย่างไรก็ดีจะเห็นได้ว่าสภาพเศรษฐกิจของศรีลังกามีแนวโน้มที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องเมื่อพิจารณามูลค่าการลงทุนที่ไหลเข้า (FDI inflow) ที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องนับจากปี 2562 เป็นต้นมา (World Bank, 2024) การสรุปผลการเจรจา FTA โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสำเร็จในการเจรจาเปิดเสรีการลงทุนเป็นครั้งแรกของศรีลังกา จะช่วยเปิดโอกาสให้นักลงทุนไทยได้เข้าไปช่วงชิงส่วนแบ่งตลาดการลงทุนในศรีลังกาได้ก่อนประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคซึ่งศรีลังกาเองอยู่ระหว่างเดินทางเจรจาจัดทำความตกลงเช่น อินโดนีเซีย และอินเดีย

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ศรีลังกามีแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) อย่างต่อเนื่อง โดยนักลงทุนต่างชาติรายสำคัญที่ลงทุนในศรีลังกา ได้แก่ จีน อินเดีย สหราชอาณาจักร และเนเธอร์แลนด์ ซึ่งได้ลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ท่าเรือ Port city โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์และพลังงานลม เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของศรีลังกาที่ยังต้องการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นในทุก ๆ ด้าน เพื่อดึงดูดการลงทุนเพิ่มเติมในอุตสาหกรรมอื่น ๆ ต่อไป นอกจากนี้ นักลงทุนข้างต้นยังสนใจการลงทุนในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ อย่างไรก็ตามศรีลังกายังคงมีข้อกีดกันในการลงทุนเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรในประเทศ สำหรับนักลงทุนไทยที่ได้เข้าไปลงทุนในศรีลังกาในปัจจุบันส่วน

ใหญ่จะอยู่ในกลุ่มสาขาบริการ อาทิ ธุรกิจโรงแรม และธุรกิจร้านอาหาร และบางส่วนอยู่ในอุตสาหกรรม การผลิต ได้แก่ การผลิตปูนซีเมนต์ การผลิตเครื่องนุ่งห่ม และผลิตภัณฑ์ยาง เป็นต้น นักลงทุนของไทยดังกล่าว จะได้รับผลประโยชน์จากความตกลง SLTFTA ทั้งนี้ที่ความตกลงมีผลใช้บังคับในด้านการคุ้มครองการลงทุน ยกตัวอย่างเช่นการได้รับความคุ้มครองที่จะต้องได้รับค่าชดเชยหากมีการเวนคืนเกิดขึ้น และการได้รับความ คุ้มครองในการโอนเงินลงทุนและผลกำไรจากการลงทุนกลับประเทศได้โดยเสรี

นางสาวปวีณา นานาผลอย
นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการ
สำนักเจรจาการค้าบริการและการลงทุน

เอกสารอ้างอิง

- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (2023). *ประเทศ/ภูมิภาค*. Retrieved from <https://www.dtn.go.th/>:
<https://www.dtn.go.th/th/trading/country/detail/id/42>
- Thai PBS. (2024, January). *"เศรษฐกิจ" เยือนศรีลังกาลงนาม FTA ฉบับแรก 3-4 ก.พ.* Retrieved from <https://www.thaipbs.or.th/>: <https://www.thaipbs.or.th/news/content/336440>
- UNCTAD. (2024). *Investment Policy Hub* . Retrieved from <https://investmentpolicy.unctad.org/>:
<https://investmentpolicy.unctad.org/international-investment-agreements/treaties/bit/2963/sri-lanka---thailand-bit-1996->
- World Bank. (2024). *Foreign direct investment, net inflows (% of GDP) - Sri Lanka*. Retrieved from <https://data.worldbank.org/>:
<https://data.worldbank.org/indicator/BX.KLT.DINV.WD.GD.ZS?end=2022&locations=LK&start=2018>